

บันทึกการตอบข้อหารือกรมอนามัย
เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ กรณีการประกอบกิจการให้ประชาชนเช่า เช่าซื้อ หรือซื้อเคหะ
และโครงการบ้านพักข้าราชการ (ประเภทเช่า) ของการเคหะแห่งชาติ

สำนักงานเทศบาลนคร ก. ได้มีหนังสือที่ รย ๕๒๐๐๖/๓๖๖๐ ลงวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๑ เพื่อขอ
หารือเกี่ยวกับใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ด้วยเทศบาลนคร ก. ได้มีหนังสือแจ้งสำนักงานเคหะชุมชนให้มาดำเนินการยื่นขออนุญาต
ประกอบกิจการที่ต้องมีการควบคุมตามเทศบัญญัติเทศบาลนคร เรื่อง การควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ
พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ สำหรับการประกอบกิจการประเภท
หอพัก อาคารชุดให้เช่า หรือห้องแบ่งเช่าฯ ได้มีหนังสือตอบกลับมายังเทศบาลนคร ก. ว่าการเคหะแห่งชาติเป็น
หน่วยงานรัฐในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีอำนาจหน้าที่และภารกิจจัดทำที่อยู่
อาศัย รวมทั้งประกอบกิจการให้ประชาชนเช่า เช่าซื้อ หรือซื้อ ตามพระราชบัญญัติการเคหะแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๗
และการดำเนินโครงการบ้านพักข้าราชการ (ประเภทเช่า) จังหวัด เป็นการดำเนินการตามมติรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๒
กรกฎาคม ๒๕๔๖ ดังนั้น การดำเนินโครงการบ้านพักข้าราชการ (ประเภทเช่า) จึงเป็นการดำเนินการตามภารกิจ
และอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของการเคหะแห่งชาติ และขอความอนุเคราะห์เทศบาลนคร ก. ในการพิจารณา
ยกเว้นการขออนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพให้แก่การเคหะแห่งชาติด้วย

ดังนั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนในแนวทางการดำเนินงานและถูกต้องตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
เทศบาลนคร ก. จึงขอหารือว่าการประกอบกิจการในลักษณะดังกล่าวของสำนักงานเคหะชุมชน เข้าข่ายต้องขอ
อนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือไม่

ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ตามความในมาตรา ๓๒^๒ กำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่น
โดยกำหนดประเภทของกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขที่ออกตามมาตรา ๓๑^๓
บางกิจการหรือทุกกิจการให้เป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพที่ต้องควบคุมภายในท้องถิ่นนั้น รวมทั้งกำหนด
หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการดูแลสภาพ หรือสุขลักษณะของสถานที่ที่ใช้ดำเนินการและมาตรการป้องกัน
อันตรายต่อสุขภาพ และมาตรา ๓๓^๔ กำหนดให้ผู้ดำเนินการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามประเภทที่ราชการ

^๑ ส่งพร้อมหนังสือ ที่ สธ ๐๔๔๕.๐๔/ ๖๘๐๓ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๒ ซึ่งกรมอนามัยมีถึง
นายกเทศมนตรีนคร ก.

^๒ มาตรา ๓๒ เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลการประกอบกิจการที่ประกาศตามมาตรา ๓๑ ให้ราชการ
ส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดประเภทของกิจการตามมาตรา ๓๑ บางกิจการหรือทุกกิจการให้เป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุม
ภายในท้องถิ่นนั้น

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขทั่วไปสำหรับให้ผู้ดำเนินการตาม (๑) ปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลสภาพหรือ
สุขลักษณะของสถานที่ที่ใช้ดำเนินการและมาตรการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพ

^๓ มาตรา ๓๑ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนด
ให้กิจการใดเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

^๔ มาตรา ๓๓ เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ข้อบัญญัติท้องถิ่นตามมาตรา ๓๒ (๑) ใช้บังคับ ห้ามมิให้ผู้ใด
ดำเนินการตามประเภทที่มีข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดให้เป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุมตามมาตรา ๓๒ (๑) ในลักษณะที่เป็นการค้า
เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๕๖

ในการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง เจ้าพนักงานท้องถิ่นอาจกำหนดเงื่อนไขโดยเฉพาะให้ผู้รับใบอนุญาตปฏิบัติ
เพื่อป้องกันอันตรายต่อสุขภาพของสาธารณชนเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้โดยทั่วไปในข้อบัญญัติท้องถิ่นตามมาตรา ๓๒ (๒) ก็ได้

ส่วนท้องถิ่นกำหนดไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่นให้เป็นกิจการที่ต้องควบคุม โดยกระทำในลักษณะที่เป็นการค้าต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อนเริ่มดำเนินกิจการ และต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และกฎกระทรวงควบคุมสถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๐ ดังนั้น หากผู้ใดประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามประเภทที่ราชการส่วนท้องถิ่นกำหนดให้เป็นกิจการที่ต้องควบคุมในพื้นที่โดยไม่ได้รับใบอนุญาต ถือเป็นกรกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติตามมาตรา ๓๓ มีโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา ๗๑^๕ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

๒. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘

ประเภทที่ ๙ กิจการที่เกี่ยวกับการบริการ

(๖) การประกอบกิจการหอพัก อาคารชุดให้เช่า ห้องเช่าหรือห้องแบ่งเช่า หรือกิจการอื่นในทำนองเดียวกัน

ขอบเขตและความหมาย

“สถานที่ที่ให้บริการให้เช่าที่พักอาศัยโดยคิดค่าบริการเป็นรายเดือนขึ้นไปเท่านั้น ในลักษณะหอพัก หรืออาคารชุด หรือห้องเช่า หรือห้องแบ่งเช่า หรือลักษณะอื่น ๆ เช่น เกสต์เฮาส์ อะพาร์ตเมนต์ เป็นต้นที่ไม่เข้าข่ายกิจการที่ ๙(๕) การประกอบกิจการโรงแรม สถานที่พักที่มีใช้โรงแรมที่จัดไว้เพื่อให้บริการพักชั่วคราวสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นใด โดยมีค่าตอบแทน หรือกิจการอื่นในทำนองเดียวกัน”

๓. พระราชบัญญัติการเคหะแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๔. หนังสือสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๔/๑๑๑๒๒ ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๔๕

เรื่อง ขอความเห็นชอบโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย “โครงการบ้านเอื้ออาทร” ระยะ ๓ และเรื่องขอความเห็นชอบแผนการดำเนินงานตามภารกิจหลักของการเคหะแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๖ - ๒๕๔๙ โดยมีมติคณะรัฐมนตรี ในการประชุมปรึกษาหารือเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๔๖

ความเห็นในประเด็นข้อหารือ

ข้อหารือ การประกอบกิจการให้ประชาชนเช่า เช่าซื้อ หรือซื้อ เคหะ และโครงการบ้านพักข้าราชการ (ประเภทเช่า) ของการเคหะแห่งชาติ ของสำนักงานเคหะชุมชน เข้าข่ายต้องขออนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือไม่

ความเห็น กรมอนามัย ได้นำเสนอประเด็นข้อหารือดังกล่าวต่อคณะกรรมการบริหารและขับเคลื่อนการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ในการประชุมครั้งที่ ๖-๒/๒๕๖๒ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๒ และครั้งที่ ๗-๓/๒๕๖๒ วันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๒ แล้ว ซึ่งที่ประชุมได้มีมติ ดังนี้

ตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดว่าเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ข้อบัญญัติท้องถิ่นใช้บังคับ ห้ามมิให้ “ผู้ใด” ดำเนินกิจการซึ่งเป็นกิจการที่ราชการส่วนท้องถิ่นกำหนดไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่นให้เป็นกิจการที่ต้องควบคุม โดย “กระทำในลักษณะที่เป็นการค้า” เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อนเริ่มดำเนินกิจการ และต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และกฎกระทรวงควบคุมสถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๐ กล่าวคือ หากผู้ใด (ผู้ใด หมายถึง ประชาชน หน่วยงานภาครัฐ ภาครัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานภาคเอกชน) ประสงค์ที่จะดำเนินกิจการประเภทที่ราชการส่วนท้องถิ่นกำหนดให้เป็นกิจการที่ต้องควบคุมต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อนเริ่มดำเนินกิจการ

ใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งให้ใช้ได้สำหรับกิจการประเภทเดียวและสำหรับสถานที่แห่งเดียว

^๕ มาตรา ๗๑ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๙ มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๓๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้น สำนักงานเคหะชุมชน เป็นหน่วยงานของการเคหะแห่งชาติซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ดำเนินการประกอบกิจการให้ประชาชนเช่า เช่าซื้อ หรือซื้อเคหะ และโครงการบ้านพักข้าราชการ (ประเภทเช่า) โดยดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ภายใต้พระราชบัญญัติการเคหะแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๗ และมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๔๖ เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงประกอบกับข้อกฎหมายแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติการเคหะแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๗ และมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๔๖ มิได้มีบทบัญญัติยกเว้นให้การดำเนินการในลักษณะดังกล่าวไม่ต้องขออนุญาตดำเนินการตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง และการดำเนินการดังกล่าวเข้าข่ายเป็นการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ประเภทที่ ๙(๖) การประกอบกิจการหอพัก อาคารชุดให้เช่า ห้องเช่าหรือห้องแบ่งเช่า หรือกิจการอื่น ในทำนองเดียวกัน ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ และตามความในมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มิได้มีบทบัญญัติยกเว้นให้หน่วยงานภาครัฐหรือภาครัฐวิสาหกิจไม่ต้องขออนุญาตก่อนเริ่มดำเนินการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ทั้งนี้ หากการดำเนินการของสำนักงานเคหะชุมชน กระทำในลักษณะที่เป็นการค้า สำนักงานเคหะชุมชน ต้องดำเนินการขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพต่อเทศบาลนคร ก. และต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามเทศบัญญัติเทศบาลนคร เรื่อง การควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ และกฎกระทรวงควบคุมสถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๐ แต่ถ้าหากไม่ได้ดำเนินการในลักษณะที่เป็นการค้า จะไม่ต้องขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ แต่จะต้องปฏิบัติให้ถูกต้องด้วยสัญลักษณ์ตามข้อบัญญัติท้องถิ่นที่มีผลใช้บังคับในพื้นที่นั้น และตามกฎหมายกระทรวงควบคุมสถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อเท็จจริง พบว่า สำนักงานเคหะชุมชน มีรายได้จากการจัดเก็บค่าเช่า เช่าซื้อ หรือซื้อเคหะ และโครงการบ้านพักข้าราชการ (ประเภทเช่า) จากประชาชนและข้าราชการ จึงเข้าข่ายลักษณะที่เป็นการค้า ดังนั้น สำนักงานเคหะชุมชน จึงต้องมาขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข จากเทศบาลนคร ก.

ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมดูแลการประกอบกิจการให้ถูกสุขลักษณะเพื่อคุ้มครองสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมของประชาชนตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

หมายเหตุ : ความเห็นในประเด็นข้อหาหรือดังกล่าวข้างต้น เป็นความเห็นที่ตอบตามขอบเขตของข้อเท็จจริงที่สำนักงานเทศบาลนคร ได้ให้ไว้ในหนังสือที่ รย ๕๒๐๐๖/๓๖๖๐ ลงวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๑ และตามข้อเท็จจริงที่ผู้แทนเทศบาลนคร ได้ชี้แจงในที่ประชุมคณะกรรมการบริหารและขับเคลื่อนการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ครั้งที่ ๗-๓/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๒ เท่านั้น

(นางพรรณพิมล วิปุลากร)

อธิบดีกรมอนามัย

ประธานคณะกรรมการบริหารและขับเคลื่อน
การปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

กรมอนามัย

ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข

๓ กันยายน ๒๕๖๒

หมายเหตุ : ท่านสามารถศึกษาแนวทางการตอบข้อหาหรือในประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ได้ที่เว็บไซต์ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข หรือสแกนได้ที่คิวอาร์โค้ดนี้

